■ روزنامه فرهنگی، اجتماعی صبح ایران ■ صاحب امتیاز: سازمان صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران ■ مدیر مسئول: مهدی گیوه‌کی

یکشنبه ۱۷ مهر ۱۴۰۱ | ۱۲ ربیع‌الاول ۱۴۴۴ | ۲۰ صفحه | سال بیست‌وسوم - شماره ۶۳۲۴ | Sunday - Oct 9 , 2022

■ تهران، بلوار میرداماد، جنب مسجد الغدیر، شماره ۱۲۹ ■ تلفن: ۲۳۰۰۴۰۰۰-۰۲۱
■ دورنگار تحریریه: ۲۳۰۰۴۴۳۳ ■ سازمان توزیع: ۶۱۹۳۳۱۱۵ ■ کدپستی: ۱۹۱۱۶۱۸۴۱۳
■ امور مشترکین: ۶۱۹۳۳۱۱۵ ■ سازمان آگهی‌ها: ۴۹۱۰۵۰۰۰ ■ شماره پیامک: ۳۰۰۰۱۱۲۴۰
■ تلفن گویا: ۲۳۰۰۴۴۴۴ ■ چاپ: چاپخانه روزنامه جام جم
■ شاپا: ISSN1735-3637 ■ پایگاه اطلاع‌رسانی روزنامه: www.jamejamdaily.ir
■ پست الکترونیکی: info@jamejamdaily.ir

امروز در تاریخ

■ زادروز تقی مدرسی، رمان‌نویس/۱۳۱۱
■ سالمرگ بهرام شفیع، گزارشگر، مجری و مدیر ورزشی/ ۱۳۹۷
■ روز جهانی پست
■ سالمرگ حبیبا... هدایت، پدر علم تغذیه ایران/۱۳۹۲

واحه

از غم جدا مشو که غنا می‌دهد به دل
اما چه غم، غمی که خدا می‌دهد به دل
شهریار

اوقات شرعی

اذان ظهر: ۱۱:۵۲	غروب آفتاب: ۱۷:۳۷
اذان مغرب: ۱۷:۵۵	نیمه‌شب شرعی: ۲۳:۱۰
اذان صبح (فردا): ۴:۴۳	طلوع خورشید (فردا): ۶:۰۶

پیشخوان

جدال با مرگ

کتاب در جدال با مرگ که از سوی انتشارات نگاه و با ترجمه فرزانه قوجلو منتشر شده، روایتی است از دیوید ریف که البته فرزند سوزان سانتاگ است. کتاب دیوید ریف گزارشی است از شیوه‌ای که مادرش، سوزان سانتاگ با بیماری و مرگ دست و پنجه نرم کرد. مرگ، این واقعیت اجتناب‌ناپذیر هستی، که هیچ موجودی امکان گریز از آن را ندارد، از دیرباز انسانی را به خود مشغول داشته که با همه دانش و توانایی خود در برابر آن بی‌سلاح و درمانده است. شیوه رویارویی ما انسان‌ها با مرگ و جدال انسانی که در آستانه آن قرار دارد در آثار نویسندگان و هنرمندان، هریک به گونه‌ای نمود می‌یابد و این نمود بنابر باورها، معیارها و اندیشه‌های هریک بسیار متفاوت است. این کتاب هراس سوزان‌سانتاگ را از مرگ، اعتقاد به اراده انسانی و اعتماد راسخش را به دانش روز روایت می‌کند. سوزان سانتاگ پس از آن‌که در ۱۹۷۵ به سرطان گرفتار شد و به طرزی شگفت‌انگیز از مرگ رهایی یافت تا ۲۰۰۴ دو باردیگر به سرطان مبتلا شد. او با اتکا به روحیه جنگنده و همیشه معترض خود، باور داشت که این بار نیز از پس بیماری برمی‌آید ولی در سومین بیماری خود، با همه سرسختی، امید و باور به اراده خود در تقابل با مرگ می‌بازد. این کتاب توصیفی است از زیر و بم‌های روحی، روانی و عاطفی نویسنده‌ای که در عرصه هنر و اجتماع، بسیار جسور بود و همواره به نظام سیاسی حاکم بر آمریکا اعتراض داشت. زنی که نمی‌خواست تسلیم مرگ شود و از پذیرفتن سر باز می‌زد اما سرانجام مرگ او را به زانو درآورد. دیوید ریف در این کتاب می‌کوشد تا قضاوتی درباره مادرش نداشته باشد، بلکه از آنچه بر او رفته و باورهایش، سرسختی و مبارزه ناامیدانه‌اش با دشمنی که به هیچ روی هم سنگ او نیست تصویری روشن دهد.

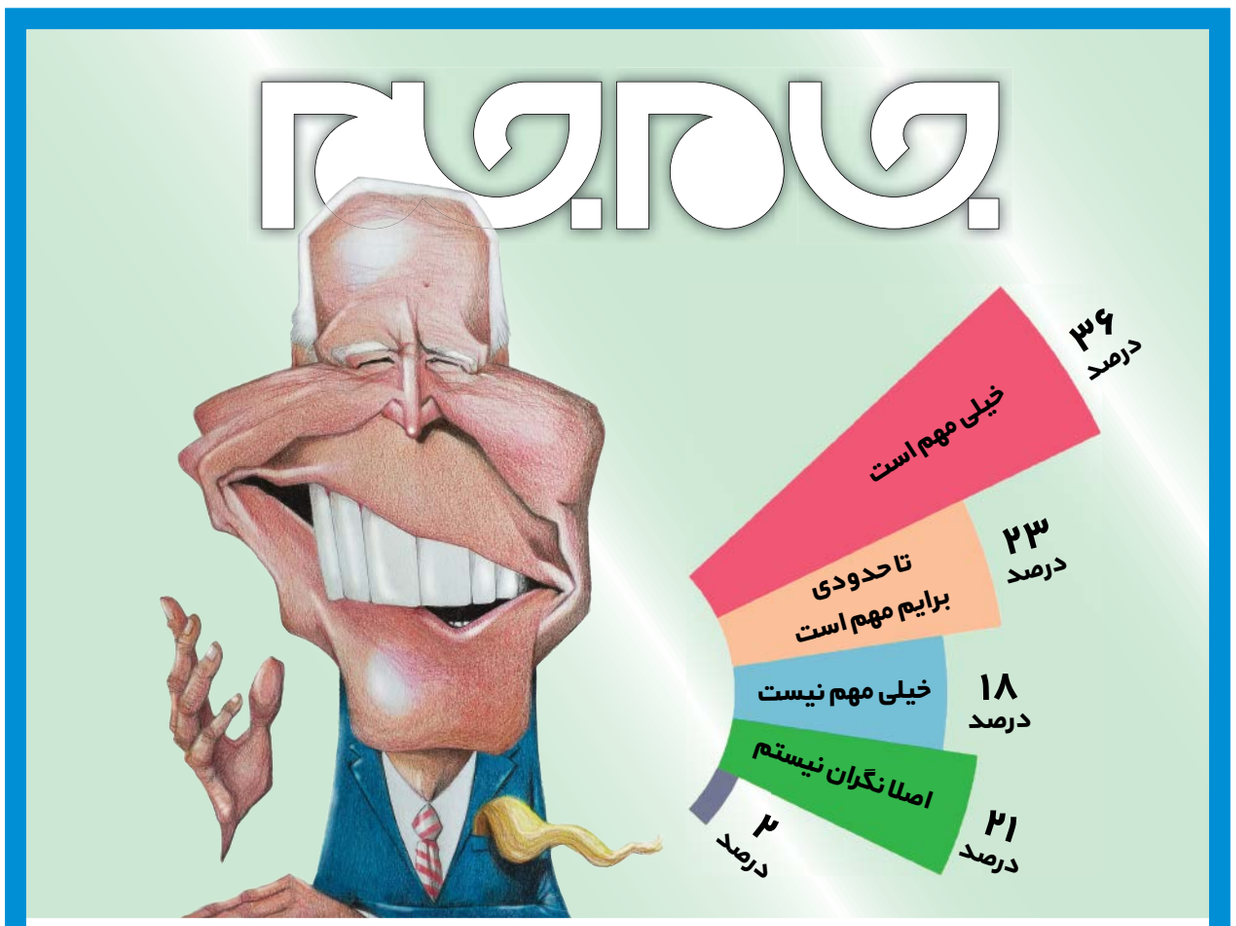

یک دیوانه در کاخ سفید

بیش از نیمی از آمریکایی‌ها نگران سلامت روان بایدن هستند!

وقتی جو بایدن، رئیس‌جمهور منتخب آمریکایی‌ها پس از پایان یک سخنرانی با توهمی بی‌سابقه با فردی خیالی در کنار دستش خوش و بش کرد و حتی دست داد، بسیاری تصاویر عجیب آن را به عنوان یک گاف دیپلماتیک دست به دست کردند. مواجهه رسانه‌ها و البته مردم این کشور با این اتفاق هم بیشتر به مطایبه گذشت اما توالی مکرر این اتفاق در موقعیت‌های متفاوت، برخی از سیاستمداران این کشور را بر آن داشت تا این بار خیلی جدی با نامه‌نگاری به مراجع بهداشتی، سراغی از سلامت روان رئیس جمهور را بگیرند. همان روزها خبر آمد بایدن از دوچرخه خود سقوط کرده و چندی بعد هم خبر آمد در اتفاقی دیگر پای او شکسته است اما مراجع پزشکی خیلی زود و دستپاچه نامه‌ای منتشر کردند که حکایت از این داشت که رئیس جمهور آمریکا به لحاظ پزشکی مشکلی ندارد! در کنار همه این اتفاقات، نظرسنجی‌های گاه به گاه صورت گرفته نشان از افول محبوبیت او میان عامه مردم داشت. اتفاقی که بسیاری آن را به ناکارآمدی‌های اقتصادی بایدن همچون تورم افسارگسیخته و معضل سوخت در آمریکا نسبت می‌دادند. اتفاق بعدی اما اعتراف عجیب بایدن در میانه یک سخنرانی درباره ابتلایش به سرطان بود! سخنرانی‌ای که دوباره سخنگوی کاخ سفید آن را شوخی خواند و مربوط به حال حاضر ندانست اما در همه این ماجراها اتفاق ثابت و هم عجیب جو بایدن بود، او همچنان در مقابل دوربین‌های تلویزیونی و شهروندان با آدم‌های خیالی دست می‌دهد و به نوعی خوش و بش می‌کند! آدم‌هایی که به‌نظر می‌رسد تنها جو بایدن قادر به دیدن آنهاست! تاثیر این نوع رفتارها حالا نمودهای بیشتری در نظرسنجی‌های صورت‌گرفته دارد. آن‌قدر که در نظرسنجی اخیر مشخص شده ۵۹ درصد شهروندان آمریکایی پیرامون سلامت روحی و روانی جو بایدن ابراز نگرانی کرده‌اند که در میان آنها، ۳۶ درصد گفته‌اند که بسیار نگران حال بایدن هستند! این موضوع در تفکیک‌های صورت گرفته حزبی هم نتایج قابل تاملی به همراه داشته است، به این مفهوم که براساس این نظرسنجی‌ها و به تفکیک حزبی، ۳۹ درصد دموکرات‌ها و ۸۲ جمهوریخواهان نگران سلامت روانی بایدن هستند. نگرانی از وضعیت روانی بایدن تنها نگرانی شهروندان آمریکا نیست و محبوبیت او هم طی چند سال صدارتش بر آمریکا هم به شدت رو به افول است، تازه‌ترین نظرسنجی‌ها در نزد افکار عمومی آمریکا همچنان «بشدت» نامحبوب است این درحالی است که به گفته کارشناسان و تحلیلگران مسائل داخلی آمریکا، این مسأله می‌تواند بر انتخابات میان‌دوره‌ای کنگره تاثیرگذار باشد. شبکه خبری سی‌ان‌ان با انتشار این خبر و با اشاره به درپیش بودن انتخابات میان‌دوره‌ای در آبان‌ماه، نوشته است بایدن همچنان نزد افکار عمومی آمریکا فاقد محبوبیت بوده، این در حالی است که میزان محبوبیت وی نزد آمریکایی‌ها می‌تواند کلید موفقیت حزب دموکرات در انتخابات ماه نوامبر به‌شمار رود. بنابر نظرسنجی جدید سی‌ان‌ان که در دو ایالت آریزونا و نوادا به عمل آمد، میزان محبوبیت بایدن در میان رای‌دهندگان ثبت‌نام‌شده تنها ۳۹ درصد بوده اما عدم محبوبیت وی ۶۰ درصد است که به گفته این رسانه آمریکایی این خبر «بدی» است. در نظرسنجی‌های قبلی سی‌ان‌ان که از ۲۷ شهریور تا ۱۲ مهر به عمل آمد، میزان محبوبیت بایدن همان ۳۹ درصد بود اما میزان عدم محبوبیت وی در آن تاریخ ۵۲ درصد بود که اکنون ۸ درصد بر عدم این محبوبیت افزوده شده است. هرچند همان‌طور که گفته شد، برخی سعی داشتند این محبوبیت تباه‌شده رئیس‌جمهور را به مسائلی خارج از رفتار او نسبت دهند اما تیر آخر این ماجرا را جمهوریخواهان آمریکایی زدند. آنها ماه گذشته به صورت رسمی خواستار آزمایش سلامت روان بایدن شدند! این اولین باری نبود که مجلس نمایندگان خواستار چنین آزمایشی می‌شد و اتفاقا کنار هم قرار دادن هر سه باری که این اتفاق افتاده نیز آورده‌های جالب‌توجهی دارد. به این معنا که اولین بار تیر سال گذشته تنها ۱۳ نماینده نامه درخواست بررسی سلامت روان بایدن را امضا کردند، بهمن سال ۱۴۰۰ یعنی حدود هشت ماه پس از آن، این نامه دوباره با امضای ۳۷ نماینده امضا شد و ماه گذشته تعداد امضاهای این افراد در مجلس نمایندگان برای بررسی سلامت روان رئیس‌جمهورشان به ۵۴ امضا رسیده است!

حکمت

امام علی (ع)

در تصمیمی که با دور اندیشی همراه نباشد خیری نیست.

غررالحکم

نکته روز

زندگی به سبک آمریکایی

افزایش بی‌سابقه آمار خودکشی و قتل در آمریکا

«بی‌سابقه و فاجعه‌بار» ترکیبی است که مرکز کنترل و پیشگیری از بیماری آمریکا درباره افزایش آمار خودکشی و قتل با سلاح گرم در این کشور به‌کار برده است. این مرکز با توجه به داده‌های آماری تازه منتشرشده اعلام کرده آمریکا حالا با یک بحران گسترده اجتماعی رو به‌روست.

یافته‌های مراکز کنترل و پیشگیری از بیماری آمریکا نشان می‌دهد که آمار خودکشی و قتل با سلاح در سال ۲۰۲۱ به شکل قابل‌توجهی بالا رفته و از سال ۱۹۹۳ به این‌سو بی‌سابقه بوده است. این آژانس آمریکایی گزارش داد که خودکشی و قتل با سلاح گرم هر دو بیش از ۸ درصد در سال ۲۰۲۱ افزایش یافته است. پس از ثبت ۴۳ هزار و ۶۷۵ مورد قتل و خودکشی در سال ۲۰۲۰ بر اثر استفاده از سلاح گرم در آمریکا، حالا این آمار در سال ۲۰۲۱ به ۴۷ هزار و ۲۸۶ مورد رسیده است. براساس گزارش مراکز کنترل و پیشگیری بیماری آمریکا مجموع قتل و خودکشی با سلاح در سال ۲۰۲۱ بالاترین میزان از سال ۱۹۹۳ و ۱۹۹۰ به ترتیب بوده است. برخی از گروه‌های قومی و نژادی آمار بیشتری را در سال گذشته تجربه کردند. پژوهش‌های این نهاد حاکی از آن است که بیش از ۲۰ هزار قتل و حدود ۲۶ هزار خودکشی با استفاده از سلاح گرم در سال گذشته صورت گرفته‌است. درصد قتل‌های ناشی از استفاده از تفنگ از ۷۹ درصد به ۸۱ درصد افزایش یافته که بالاترین نرخ در ۵۰ سال گذشته است. خودکشی نیز با افزایش ۲ درصدی نسبت به سال ۲۰۲۰، به ۵۵ درصد افزایش یافته‌است. براساس این گزارش، جوامع سیاه‌پوست و اسپانیایی‌زبان شاهد بیشترین مرگ و میر در این زمینه هستند. موارد اضطراب و ناامیدی در میانه شیوع کرونا در جهان، به‌شدت در سال ۲۰۲۰ بالا رفت. ناظر به وضعیت قانونی استفاده از سلاح در ایالات متحده، جو بایدن، رئیس جمهور این کشور قانون ایمنی سلاح را امضا کرد که طبق آن سختگیری برای استفاده از سلاح بیشتر می‌شود.

آن‌طور که سی‌ان‌ان نوشته، برای هر ۱۰۰ آمریکایی به طرز باورنکردنی حدود ۱۲۰ قبضه اسلحه وجود دارد که برای جهانیان این موضوع باورکردنی نیست. شمار دقیق سلاح‌هایی که در اختیار شهروندان آمریکایی قرار دارد به دلیل عواملی مانند، فروش غیرقانونی و سلاح‌های ثبت‌نشده مشخص نیست اما بنابر داده‌های «اسمال آرمز سُروی» برآورد می‌شود که آمریکایی‌ها از ۸۵۷ میلیون قبضه سلاح قابل دسترس برای افراد غیرنظامی در جهان، ۳۹۳ میلیون قبضه از این سلاح‌ها را در اختیار دارند.

میزان خودکشی با اسلحه در شهرهای آمریکا که قوانین سختگیرانه‌تری نسبت به قوانین اسلحه دارند نصف شهرهایی است که قوانین سبک‌تری نسبت به کنترل اسلحه دارند. به گفته سازمان کنترل اسلحه بسیاری از خودکشی‌ها و سایر مرگ‌های ناشی از اسلحه در آمریکا که در مجموع ۲۴ هزار نفر در سال است قابل پیشگیری هستند و باید به این بحران رو به رشد بهداشت عمومی رسیدگی کرد.

پرسه

براندازی با فتوشاپ

براندازی اگر سابق بر این با اغتشاش و تخریب همراه بود، حالا ابزارهای نوین دیگری هم پیدا کرده است. ابزارهایی که البته صحت‌سنجی آن به اندازه تولیدش ساده است. در اغتشاشات اخیر که البته بستر اصلی آن در فضای مجازی است، تصاویری دست به دست می‌شود که هیچ نسبتی با واقعیت ندارد. این تصاویر آن‌قدر به قولی دم‌دستی تولید شده‌اند که به‌راحتی صحت احتمالی آن آشکار می‌شود اما نکته مهم در اینجاست که بدانیم همین ترفندهای منسوخ شده اما همچنان طرفدارانی دارد، موضوعی که نشان می‌دهد وقتی از پایین بودن سوادرسانه‌ای در ایران حرف می‌زدیم، منظورمان چه تعدادی بوده است. افرادی که صرف ثبت خبر یا تصویری در این فضا آن را واقعیت می‌دانند و به این معنا گمان می‌کنند چون این تصویر در فضای مجازی به صورت گسترده منتشر شده، پس درست است! همین گمانه است که برخی از براندازان را مجاب می‌کند با ابزاری همچون فتوشاپ دست به تحریف‌هایی به انگیزه هیجانی شدن کاربران می‌زنند. نمونه‌اش تصویر فراگیرشده تازه‌ای از مهسا امینی در فضای مجازی که خب خود تصویر گویای آنچه گفت، است.

خسارت به سینما

بررسی‌ها نشان می‌دهد ناآرامی‌های اخیر کشور تنها طی هفته ابتدایی، میزان مخاطبان سینما را به یک‌سوم کاهش داده است. ناآرامی‌های اخیر در کشور، علاوه بر تمام خسارت‌هایی که در بخش‌های عمومی به همراه آورد، ضربات مهلکی را بر پیکره نحیف سینما وارد کرد. اگر شروع این ناآرامی‌ها را از آخرین شنبه شهریورماه ملاک قرار دهیم و برای آن، یک بازه هفت روزه (تا ساعت ۱۷ روز شنبه که سینماها به مناسبت ایام شهادت تعطیل شدند) تعیین کنیم، می‌بینیم که تعداد مخاطبان، به یک‌سوم تقلیل می‌یابد. با توجه به متوسط میزان استقبال روزانه از سینما که در فصل تابستان، ۴۲ هزار نفر در روزهای عادی و ۱۵۰ هزار نفر در سه‌شنبه‌ها و دو روز پایانی هفته است، سینماها به صورت هفتگی، پذیرای ۶۰۰ هزار مخاطب بودند اما بررسی‌ها نشان می‌دهد این تعداد در بازه مورد اشاره به ۲۳۸ هزار نفر کاهش پیدا کرده است.

برای دیدن این ویدئو کیوآرکد مقابل را اسکن کنید

پنج ضلعی آشوب

اندیشکده آمریکایی «بنیاد دفاع از دموکراسی‌ها»، که نقش مهمی در شکل‌دهی سیاست خارجی واشنگتن در قبال ایران دارد در ۲ خرداد ۱۴۰۱، یعنی نزدیک به چهار ماه قبل از اغتشاشات اخیر و در بحبوحه اعتراض‌های پراکنده به افزایش قیمت‌ها در گزارشی با عنوان «اعتراضات در ایران اوج گرفته، دولت بایدن می‌تواند کمک کند» به دولت و مقامات آمریکا توصیه می‌کند این نوع اعتراض‌ها را جدی بگیرند و از آنها حمایت کنند.

به‌رغم این‌که شواهد و تجربه تاریخی نشان می‌دهد، دولت آمریکا به عنوان دشمن اصلی مردم ایران در دهه‌های گذشته و دست‌کم در سال‌های اخیر، یکی از حامیان اصلی ایجاد ناآرامی و خشونت خیابانی در ایران بوده، نویسندگان این گزارش مدعی می‌شوند که دولت آمریکا تاکنون به اعتراض‌های خیابانی در ایران توجه نداشته و همیشه سیاست «محتاطانه» در پیش گرفته، حتی در ناآرامی‌های سال ۸۸ موسوم به «جنبش سبز» نیز دولت آمریکا در «حمایت از معترضان در ایران» موفق نبود!

برای دیدن این ویدئو کیوآرکد مقابل را اسکن کنید

چهارراه

به تماشای یک جشن

بازیکنان ایرانی که با وجود اعتبار نتوانستند به جام‌جهانی بروند

جام‌جهانی بزرگ‌ترین و معتبرترین تورنمنت تاریخ فوتبال جهان است. همین ویژگی باعث شده حضور در آن (و نه صرفا بازی کردن) به عنوان یک رزومه معتبر در کارنامه هر فوتبالیستی باشد. شاید برگزاری چهارساله این مسابقات و البته افزایش تیم‌های حاضر در آن، باعث شده باشد چنین گمان کنیم که همه بازیکنان بزرگ جهان سابقه حضور در این تورنمنت فوتبالی را دارند اما باید بدانیم سیاهه بازیکنان بزرگی که شانس حضور در این جام را پیدا نکرده‌اند هم بلندبالاست. از اریک کانتونای افسانه‌ای بگیرید تا ژان‌پیر پاپنی که حتی با داشتن توپ طلای جهان نتوانست در جام‌جهانی حضور داشته باشد. بگذریم از رایان گیگز و ایان راش که به دلیل ضعف تیم ولز هیچ‌وقت نتوانستند رنگ این جام را ببینند یا همین اروین هالند افسانه‌ای که به دلیل عدم صعود کشورش (نروژ) به جام‌جهانی، نتوانسته است راهی قطر شود. در ایران هم بازیکنان بسیاری بودند که به دلایل مختلفی شانس این را نداشته‌اند که حضور در جام‌جهانی را در کارنامه ورزشی خود ثبت کنند. بازیکنانی که با وجود صعود ایران به این جام به دلایل مختلفی از جمله خط خوردن از تیم ملی یا مصدومیت، راهی این تورنمنت نشده‌اند.

مهدی رحمتی

مهدی رحمتی باثبات‌ترین دروازه‌بان تیم ملی است که به علت اختلاف با کارلوس کی‌روش، برای همیشه تیم ملی را از دست داد. او در شرایطی نتوانست حضور در جام‌جهانی را تجربه کند که ایران سه بار در سال‌های ۲۰۰۶، ۲۰۱۴ و ۲۰۱۸ به جام‌جهانی رفت و رحمتی هم در شرایط بسیار خوبی قرار داشت. یک افت بی‌موقع قبل از جام‌جهانی ۲۰۰۶، موجب شد رحمتی از مسافران جام‌جهانی آلمان نباشد. او که در مقدماتی جام‌جهانی ۲۰۱۰ نیز دروازه‌بان اصلی ایران بود، باز هم نتوانست به جام‌جهانی صعود کند. رحمتی با ۷۷ بازی ملی، جام‌های جهانی ۲۰۱۴ و ۲۰۱۸ را هم از دست داد. او که از مهم‌ترین بازیکنان جام‌جهانی‌ندیده ایرانی است، شکوفایی دوران فوتبالش همراه با سه صعود ایران به جام‌جهانی بود، در حالی که در هیچ‌کدام از آنها حضور نداشت.

مجتبی جباری

مجتبی جباری از عجیب‌ترین بازیکنان فوتبال ایران بود. هافبکی که شاید شبیه او در فوتبال ایران پیدا نشود. با وجود مصدومیت‌های بسیار او نستوه و استوار به بازی‌اش ادامه داد و با وجود ۳۱ بازی ملی، حضور بسیار تاثیرگذاری در فوتبال داشت. جباری همچنان به باور بسیاری، یکی از موفق‌ترین بازیکنان تیم استقلال تهران است. او می‌توانست در جام‌جهانی ۲۰۰۶ و ۲۰۱۴ حضور یابد اما اولی را به علت مصدومیت از دست داد و در دومین جام‌جهانی هم به علت اختلاف با کی‌روش در آخرین لحظه از تیم ملی کناره‌گیری کرد. در مقدماتی جام‌جهانی ۲۰۱۰ هم حاضر بود که خب از شانس او، ایران نتوانست به آن جام‌جهانی صعود کند.

محمد پنجعلی

محمد پنجعلی کاپیتان تیم ملی ایران و تیم پرسپولیس از مطمئن‌ترین دفاع‌آخرهای فوتبال ایران است. او هم از آن دست ستاره‌هایی است که اقبال حضور در جام‌جهانی را پیدا نکرد، هرچند در اولین حضور ایران در جام‌جهانی تا آستانه پرواز به آرژانتین هم رفت. شاید بتوان او را بهترین مدافع تاریخ فوتبال ایران نامید اما محمد پنجعلی هم نتوانست در جام‌جهانی به میدان برود. او با تیم ملی به جام‌جهانی ۱۹۷۸ صعود کرد اما در ۲۳ سالگی توسط حشمت مهاجرانی از تیم ملی خط خورد و در ادامه ایران در مقدماتی جام‌های جهانی ۱۹۸۲ و ۱۹۸۶ به دلیل جنگ تحمیلی شرکت نکرد. او همچنین دربی اختلاف با پرویز دهداری از تیم ملی استعفا کرد و در انتخابی جام‌جهانی ۱۹۹۰ حضور نداشت.

محمدرضا خلعتبری

فرهاد مجیدی، مجید نامجو مطلق، سیروس قایقران، ناصر محمدخانی، شاهرخ بیانی، هادی عقیلی، مجتبی محرمی و حتی حمید علیدوستی از جمله دیگر ستارگانی بودند که هیچ‌گاه نتوانستند رنگ جام‌جهانی را ببینند. هرکدام از آنها به دلایلی از جمله عدم صعود ایران به این جام، نتوانستند به این موفقیت دست پیدا کنند اما محمدرضا خلعتبری حذف‌شده دیگری به دست کارلوس کی‌روش است که در اوج دوران بازی خود نتوانست به جام‌جهانی برود. خلعتبری یکی از ستاره‌های تیم ملی در صعود به جام‌جهانی ۲۰۱۴ بود اما سبک فوتبال فانتزی خلعتبری به تفکرات تدافعی کی‌روش نمی‌خورد و خلعتبری به شکل غیرمنتظره‌ای از حضور در جام‌جهانی بازماند!